

Eğitim politikalarının şekillenmesine yönelik öğretmen görüşleri**Ali İhsan Ballı¹, Murat Kılıç², Rukiye Koyuncu³, Muhammed Bahadır Özdemir⁴**DOI [10.5281/zenodo.10441493](https://doi.org/10.5281/zenodo.10441493)**Özet**

Bu araştırmanın amacı, eğitim politikalarının şekillenmesine yönelik öğretmen görüşlerini incelemektir. Bu çalışmada nitel yöntem tercih edilmiş olup olgu bilim deseniyle tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 26 öğretmen oluşturmuştur. Çalışma grubu, ölçüt örnekleme yaklaşımı ve maksimum çeşitlilik kullanılarak seçilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacının yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler, çalışma grubu üyeleriyle yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Çalışma verileri temalar ve kodlar ortaya çıkarmıştır. Veriler üzerinde betimsel analiz yapılmıştır. Öğretmen görüşlerine göre, eğitim politikalarının oluşturulmasında öğretmenlerin katılımının temel bir rol oynadığı belirlenmiştir. Öğretmenler, politikaların uygulayıcısı olarak görülerek deneyim, iletişim ve güven sağlama konusunda kilit bir rol üstlenmektedir. Ancak, eğitim politikalarının uygulanmasında okula ilişkin ve okul dışı zorluklar, müfredat yoğunluğu, koşullar, mevzuat, disiplin sorunları gibi faktörlerle karşılaşmaktadır. Öğretmen görüşlerinin dikkate alınması için dijital platformlar, destek hatları, komisyonlar, çalıştaylar, forumlar, sendikalar, anket/geri bildirim ve temsilciler gibi çeşitli adımlar önerilmiştir. Bu şekilde, öğretmenlerin daha fazla dahil edilmesi için toplantılar, dijital platformlar, sendika ve STK'ların rolü, çalıştaylara katılım, süreçlere katılım, iletişim ve geri bildirim ve öğretmen eğitimi gibi öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: eğitim, eğitim politikası, öğretmen**Teachers' views on the shaping of education policies****Abstract**

This study aims to examine teachers' views on the shaping of educational policies. A qualitative method was preferred in this study and it was designed in a phenomenological design. The study group consisted of 26 teachers. The study group was selected using the criterion sampling approach and maximum diversity. The researcher's semi-structured interview form was used as a data collection tool. The interviews were conducted face-to-face with the members of the study group. The study data revealed themes and codes. Descriptive analysis was performed on the data. According to teachers' views, it was determined that teachers' participation plays a fundamental role in the formulation of educational policies. Teachers are seen as the implementers of policies and play a key role in providing experience, communication and trust. However, in the implementation of educational policies, there are factors such as school and non-school challenges, curriculum intensity, conditions, legislation and disciplinary problems. Various steps have been proposed to take teachers' views into account, such as digital platforms, hotlines, commissions, workshops, forums, trade unions, surveys/feedback and representatives. In this way, suggestions for greater teacher involvement were made, including meetings, digital platforms, the role of unions and NGOs, participation in workshops, participation in processes, communication and feedback, and teacher training.

Keywords: education, education policy, teacher

¹Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, a.ihsan0034@gmail.com, ORCID: 0009-0005-7855-2483

²Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, karamuri44@gmail.com, ORCID: 0009-0009-4783-7231

³Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, rukiyekoyuncu40@icloud.com, ORCID: 0009-0004-4781-0550

⁴Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, mbahadirozdemir@outlook.com, ORCID: 0009-0004-2966-2099

Giriş

İnsanlar bilgi ve becerilerini uygulayarak birey olarak gelişir ve sosyal reformlar gerçekleştirerek toplumun ilerlemesine katkıda bulunurlar. En etkili toplumsal dönüşüm araçlarından birinin eğitim olduğu kabul edilmektedir. Eğitim, toplumda arzu edilen değişikliklerin gerçekleştirilmesinde kilit bir role sahiptir. Uluslar eğitimi önce toplumda yenilikleri ve değişimleri uygulamak için kullanırlar, daha sonra bu yenilikleri ve değişimleri topluma adapte etmek için eğitim kullanılır. Eğitim, sosyal yapı ve etkileşimlerdeki değişikliklerden etkilenir ve değişim sürecinde sosyal yapının diğer yönlerini de etkiler. Karşılıklı temas sayesinde, toplumlar eğitim sistemlerini koruyarak uyum sağlayabilir ve hayatta kalabilirler. Bu nedenle, eğitim örgütleri de diğer örgütler gibi varlıklarını sürdürülebilmek için değişimlere uyum sağlamak zorundadır (Tural & Karakütük, 1991). Taş, Çiçek ve Yastıoğlu'na (2019) göre vizyonlar, “gelecekte ulaşılmak istenen konum, hayal edilen nokta ya da uzağı bir mercek kadar yakından görmeye çalışma eylemidir” ve hükümetler tarafından çeşitli eğitim taktikleriyle birlikte sunulur.

Eğitim sistemleri, eğitim ideallerinden yola çıkarak amaç ve hedefler belirler ve bunların gerçekleştirilmesine yardımcı olacak politikalar oluşturur. Yirmi birinci yüzyılda ekonomide, sanayide, teknolojiye ve diğer birçok disiplinde meydana gelen atılımlar ve gelişmeler eğitimi de etkilemektedir. İnsanları değiştirmeye çalışmanın yanı sıra, eğitim sistemine içkin olan yenilik ve değişim, toplumsal yapıları ve eğitim kurumlarını da ilerlemeye ve yenilik yapmaya itmektedir (Wexler, 2017). Toplumun kaderini etkileyen eğitim alanındaki mevcut ilerlemeler ve değişimler nedeniyle artık eğitim alanında planlar ve stratejiler oluşturulmalıdır (Minaz ve Dikmen, 2019). Bu nedenle her ulus, eğitim alanında hayata geçirmeyi düşündüğü yenilikleri ve reformları uygulamaktadır. Ülkemizde ve dünya genelinde hissedilen bu değişimler nedeniyle artık eğitim sistemlerinde, personel politikalarında ve eğitim programlarında farklı düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır (Taş ve Kiroğlu, 2017).

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2023 Eğitim Vizyonu'nun açıklanması, ülkenin eğitim stratejisi ve gelecek hedeflerinin belirlenmesinde önemli bir adımdır (Ülgen ve Mirze, 2013). Vizyon, genel olarak bir kişi veya kuruluşun gelecekte ulaşmak istediği hedefleri ve durumu ifade eder. Eğitim alanında bu, özellikle önemlidir, çünkü eğitim kurumlarının ve buna bağlı olarak toplumun gelecekteki gelişim yönünü belirler (Şişman, 2002). Bu bağlamda, eğitim vizyonu bir eğitim sisteminin gelecekte ne olmak istediği ve nasıl bir toplum yaratmayı hedeflediği ile ilgilidir. Eğitim vizyonu, belirli hedeflerin ve stratejilerin geliştirilmesine yardımcı olur ve tüm eğitim kademelerinin sürekli gelişimini teşvik eder. Eğitim kurumları, vizyon ve misyonlarını belirleyerek, eğitim politikalarını ve bu politikaların uygulanmasını şekillendirir. Bu, öğrencilerin ve eğitimcilerin motivasyonunu artırır ve ortak bir amaç etrafında işbirliğini teşvik eder. Eğitim vizyonunun belirlenmesi, eğitim sistemlerinin ekonomik ve sosyal değişikliklere uyum sağlamasına, işgücü ihtiyaçlarını karşılamasına ve eğitimin kalitesini artırmaya yönelik politikalar oluşturulmasına yardımcı olur. Bu, örgütün amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik planlı eylemlerin bir parçasıdır ve tüm eğitim sisteminin yönünü belirler (Tural & Karakütük, 1991).

“Devletin etkinliklerini amaç, yöntem ve içerik yönünden düzenleme ve gerçekleştirme ilkelerinin bütünü, politika” ve “yöneticilerin karar almalarına kılavuzluk eden ilke ve esaslar bütünü” Türk Dil Kurumu tarafından verilen politika tanımlarıdır (TDK, 2022). Eğitim politikası

ise “bir toplumun, bir örgütün veya bir eğitim kurumunun belirlenen eğitim amaçlarına ulaşmak için alacağı kararlara temel olmak üzere hazırlanan, değişen toplumsal ve ekonomik etkenlere uygun görüş ve yargıları içeren genel plan” olarak ifade edilmektedir (TDK, 2022). Ülkemizdeki Milli Eğitim Bakanlığı, toplumumuzdaki sosyal, ekonomik ve bilimsel gelişmelere ve değişimlere ayak uydurmak ve ortaya çıkan talep ve gereksinimleri karşılamakla görevlidir. Bakanlık, bu düzenlemeler ve gelişmelerin bir sonucu olarak yeni eğitim politikaları geliştirmiş ve bunları 2023 Vizyon Belgesi olarak kamuoyuna açıklamıştır. Bakanlık, 2023 Vizyon Belgesi'nin amacının “bilimi seven, kültüre meraklı ve duyarlı, çağın ve geleceğin becerileriyle donanmış ve bu donanımı insanlığın yararına kullanabilen nitelikli, ahlaklı bireyler yetiştirmek” olduğunu belirtmiştir (MEB, 2022). 2023 Eğitim Vizyonu'nun önemli bir özelliği, eğitim politikasının nasıl belirleneceği ve yürütüleceğidir. Vizyon belgesi, gecikmiş konulara ilişkin politikaları ayrıntılı bir şekilde ortaya koyması ve ilgili tüm taraflara duyurması açısından da yararlıdır. Belgenin yayınlanmasıyla kamuoyu uyarılmış ve tüm eğitim kurumu çalışanlarına “bundan sonra birlikte neler yapacağımız” konusunda bir mesaj verilmiştir (Ertürk, 2019).

Eğitim uygulamalarının ve programlarının iyileştirilmesi, eğitimin genel hedeflerine ulaşmasını desteklemek için eğitim reformlarının birincil amacıdır (Han, 2013). Değişim sürecine dahil olan tüm tarafların -okullar, öğrenciler, öğretmenler ve veliler- değişimin dinamiklerini anlaması ve ilgili oldukları kişi veya kuruma başarıyla uygulaması, eğitim reformunun hedeflerinin başarısını değerlendirmek için kritik önem taşır (Fullan, 1991). Dolayısıyla, 2023 Eğitim Vizyonu eğitim politikalarının doğru bir şekilde uygulanabilmesi için eğitimin tüm unsurlarının değişimi desteklemesi gerekmektedir. Özellikle eğitimin en temel ve başlangıç aşaması olan temel eğitimde öğretmenlere ve okul yöneticilerine bu konuda önemli sorumluluklar düşmektedir.

Eğitim politikaları, eğitim sisteminin hedeflerini, içeriklerini, süreçlerini ve değerlendirme yöntemlerini belirleyen düzenlemelerdir. Bu politikalar, eğitim sisteminin niteliğini ve etkililiğini doğrudan etkiler. Bu nedenle, eğitim politikalarının şekillenmesinde öğretmenlerin rolü büyük önem taşımaktadır. Eğitim politikalarının etkilerini anlamak ve değerlendirmek, bu politikaların geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için kritik öneme sahiptir. Öğretmenler, bu politikaların uygulanmasından sorumlu kişiler olarak, politikaların somut etkilerini ilk elden deneyimleyen kişilerdir. Bu nedenle, öğretmenlerin perspektifleri, politikaların etkilerini anlamak ve değerlendirmek için değerli bir kaynaktır. Tosun (2021), Türk eğitim politikalarında sosyal adalet ve eşitlik konusunda yaptığı araştırmada, öğretmenlerin eğitim politikalarının sosyal adalet ve eşitlik açısından yetersiz olduğunu düşündüklerini ortaya koymuştur. Öğretmenler, eğitim politikalarının daha kapsayıcı ve fırsat eşitliğini gözetilen bir şekilde oluşturulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Neyişci ve ark. (2020), öğretmen adaylarının perspektifinden Türk eğitim sisteminin sorunları ve olası çözüm önerileri konusunda yaptıkları araştırmada, öğretmenlerin eğitim politikalarının öğrenci merkezli ve uygulamaya dönük olması gerektiğine dair görüşler dile getirdiklerini ortaya koymuştur. Öğretmen adayları, eğitim politikalarının öğretmenlerin görüş ve önerileri doğrultusunda oluşturulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu çalışma, eğitim politikalarının şekillenmesinde öğretmenlerin rolüne dair mevcut literatüre önemli katkılar sağlamaktadır. Çalışmanın, öğretmenlerin eğitim politikalarının etkilerini anlamak ve değerlendirmek için önemli bir kaynak olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, öğretmenlerin eğitim politikalarının oluşturulmasında aktif katılımının, politikaların sınıflarda daha etkili ve uygulanabilir olmasına katkı sağlayabileceğini göstermektedir. Bu çalışmanın bulguları, eğitim politikalarının geliştirilmesi ve iyileştirilmesi

için önemli bir yol gösterici olacaktır. Bu bulgular, politika yapıcıların öğretmenlerin perspektiflerini dikkate alarak daha etkili eğitim politikaları geliştirmelerine yardımcı olacaktır.

Bu araştırmanın amacı, eğitim politikalarının şekillenmesine yönelik öğretmen görüşleri. Bu genel amaç altında araştırmada aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

1-Öğretmenlere göre eğitim politikalarının oluşturulmasında öğretmen katılımının önemi nasıldır?

2-Öğretmenlerin eğitim politikalarının uygulanmasında karşılaştığı zorluklar nelerdir?

3-Eğitim politikalarının belirlenmesinde öğretmenlerin etkin olabilmesi konusundaki düşünceler nasıldır?

4- Öğretmenlerin eğitim politikalarının şekillenmesinde yönetime katılım konusundaki görüşleri nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın deseni

Bu araştırma konusu için daha uygun olacağını düşünüldüğünden nitel araştırma yapılmıştır. Nitel araştırmada gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemleri kullanılır. Nitel araştırma, insanların bakış açılarının ve doğal çevrelerinde karşılaştıkları olayların gerçek ve kapsamlı bir resmini sunar (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nitel araştırma olarak adlandırılan yaklaşım, çalışma konusuna bütüncül bir bakış açısıyla bakar ve onu diğer alanlarla birlikte yorumlar. İncelenen olay ve olgular kendi özel bağlamları içinde incelenir ve bireylerin bunlara yükledikleri anlamlar ışığında değerlendirilir. İnsanların kendi gizemlerini yanıtlamak ve kendi çabalarıyla biçimlendirdikleri sosyal sistemlerin derinliklerini keşfetmek için oluşturdukları yöntemlerden biri nitel araştırmadır (Özdemir, 2010). Bu çalışmada olgubilim adı verilen bir nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Deneyimi değerlendirmeye odaklanan nitel araştırma yaklaşımlarından biri olgu bilim (fenomenoloji) desendir (Miller, 2003). Fenomenolojinin temel amacı, insanların deneyimlerine dayanarak olguların altında yatan ortak anlamları derinlemesine araştırmak ve tespit etmektir (Miller, 2003). Sonuç olarak, fenomenolojide fenomeni deneyimleyen kişiler ile fenomenin kendisi arasındaki ilişki vurgulanır. Bu çalışmanın metodolojisi bireysel deneyimlere dayanmakta ve bu deneyimlerin bir yorumunu sunmaktadır. Günlük olarak karşılaştığımız ve deneyimlediğimiz ancak tam olarak kavrayamadığımız ya da farkına varamadığımız şeylerin incelenmesi fenomenoloji olarak bilinir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Çalışma grubu

Araştırmanın fenomenolojik karakterine uygun olarak en az iki yıllık mesleki kıdeme sahip katılımcıların ön görüşmeler yoluyla çalışmaya dahil edilmesi kararlaştırılmıştır. Bu durumda maksimum çeşitlilik örnekleme ile branş, cinsiyet ve yaş açısından çeşitliliği temsil eden katılımcılar, ölçüt örnekleme ile de iki yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmacı, maksimum çeşitlilik örneklemesini kullanırken farklı mesafelerdeki çeşitli birimleri örnekleme dahil etmektedir. Bu durumda araştırmacının amacı çeşitlilik gösteren bir örneklem grubu oluşturmaktır (Baş ve Akturan, 2017). Amaç, genellemeler yapmak için çeşitlilik sağlamak değil, çeşitlilik gösteren durumlar arasında paylaşılan veya ortak olgular olup olmadığını belirlemeye çalışmak ve bu çeşitlilik ışığında sorunların çeşitli yönlerini analiz etmektir (Marczyk, DeMatteo ve Festinger, 2005). Önceden tanımlanmış bir dizi kritere uyan tüm durumlar ölçüt örneklemesinde incelenir. Ölçütleri araştırmacı geliştirir

ya da önceden geliştirilmiş bir ölçüt listesinden alınabilir (Baltacı, 2018). Bu çalışmaya dahil edilen katılımcı sayısı 26 olup, katılımcıların demografik verileri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılanların Demografik Değişkenleri

	Cinsiyet	Branş	Yaş	Kıdem	Öğrenim Durumu
K1	Erkek	Türk Dili ve Edebiyatı	35	11	Lisans
K2	Erkek	Matematik	53	10	Lisans
K3	Erkek	İngilizce	32	9	Lisans
K4	Erkek	Beden Eğitimi ve Spor	36	11	Yüksek Lisans
K5	Kadın	Coğrafya	35	12	Yüksek Lisans
K6	Kadın	Türk Dili ve Edebiyatı	33	10	Yüksek Lisans
K7	Erkek	Sınıf Öğretmeni	36	16	Lisans
K8	Erkek	Sınıf Öğretmeni	50	22	Lisans
K9	Erkek	Türk Dili ve Edebiyatı	42	19	Doktora
K10	Erkek	Sınıf Öğretmeni	31	8	Lisans
K11	Erkek	DKAB	48	26	Lisans
K12	Erkek	Sınıf Öğretmeni	53	29	Yüksek Lisans
K13	Erkek	DKAB	53	28	Yüksek Lisans
K14	Erkek	Beden Eğitimi ve Spor	29	9	Lisans
K15	Erkek	Türk Dili ve Edebiyatı	53	27	Yüksek Lisans
K16	Erkek	Coğrafya	48	28	Yüksek Lisans
K17	Erkek	Tarih	35	1	Lisans
K18	Kadın	Matematik	33	2	Yüksek Lisans
K19	Kadın	Türk Dili ve Edebiyatı	33	7	Lisans
K20	Erkek	Türk Dili ve Edebiyatı	44	18	Yüksek Lisans
K21	Erkek	Fizik	46	12	Yüksek Lisans
K22	Kadın	Matematik	35	8	Lisans
K23	Kadın	Fizik	33	8	Lisans
K24	Erkek	Matematik	44	22	Lisans
K25	Kadın	Türk Dili ve Edebiyatı	46	23	Lisans
K26	Kadın	İngilizce	44	20	Lisans

Araştırmaya katılanların cinsiyet, branş, yaş, kıdem ve öğrenim durumu gibi beş farklı demografik değişkeni içermektedir. Tablo, toplam 26 katılımcının profiline dair bilgileri içermekte olup, her bir katılımcının belirli özelliklere sahip olduğu gözlemlenmektedir. Cinsiyet açısından, katılımcıların büyük çoğunluğunun erkek olduğu görülmektedir. Erkek katılımcıların sayısı 21 iken, kadın katılımcıların sayısı 5'tir. Bu durum, araştırmaya katılanların cinsiyet dağılımında belirgin bir çoğunluğun erkeklerden oluştuğunu göstermektedir. Branş bazında incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin farklı alanlarda görev yaptığı görülmektedir. Türk Dili ve Edebiyatı, Matematik, İngilizce, Beden Eğitimi ve Spor, Coğrafya, Sınıf Öğretmeni, DKAB (Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi), Tarih, Fizik gibi çeşitli branşlarda görev yapan öğretmenler bulunmaktadır. Katılımcıların yaş dağılımına bakıldığında, en genç katılımcının 29 yaşında, en yaşlı katılımcının ise 53 yaşında olduğu görülmektedir. Ortalama yaş, katılımcı grubunun genel yaş aralığını temsil etmektedir. Kıdem süreleri incelendiğinde, öğretmenlerin öğretmenlik deneyimlerinin geniş bir yelpazeye yayıldığı görülmektedir. Kıdem süreleri 1 ile 29 yıl arasında değişmektedir. En düşük kıdem süresine sahip olan öğretmen 1 yıl, en yüksek kıdem süresine sahip olan öğretmen ise 29 yıl deneyime sahiptir. Öğrenim

durumu açısından bakıldığında, öğretmenlerin çoğunluğunun lisans ve lisansüstü seviyelerde eğitim aldığı gözlemlenmektedir. Lisans, yüksek lisans ve doktora derecelerine sahip olan öğretmenlerin sayıları sırasıyla 9, 15 ve 1 olarak belirlenmiştir.

Veri toplama araçları

Fenomenolojik araştırmalar için veriler genellikle çalışma katılımcılarıyla bir veya daha fazla görüşme yapılarak toplanır (Polatcan ve Kılınc, 2018). Fenomenolojik araştırma desenlerinde veri toplamak için genellikle görüşmeler kullanılır, ancak insanların bakış açılarını ortaya çıkarabilecek başka birçok bilgi kaynağı da vardır (Kumandaş Öztürk, 2019).

Bu araştırmada veri toplamak için yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Öncelikle, literatür araştırmasının tamamlanması ve alt sorunların belirlenmesinin ardından bu alt sorunlara yönelik sorular formüle edilmiştir. Alanında uzman üç profesyonelin her birine bu form verilmiştir. Öneriler doğrultusunda, form bir giriş, bir ısınma sorusu ve birkaç soru daha eklenerek güncellenmiştir. Gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra, form tamamlanmadan önce eğitim yönetimi alanında uzman üç kişiye görüşleri için gönderilmiştir. Formun son halinde toplamda dört açık uçlu yarı yapılandırılmış görüşme sorusu bulunmaktadır.

Verilerin toplanması

Araştırma verileri, katılımcılarla yüz yüze görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Bu görüşmeleri çalışmanın tüm yazarları gerçekleştirmiştir. Tüm katılımcılarla önceden iletişime geçilmiş, görüşmenin yeri ve zamanı üzerinde mutabık kalınmıştır. Katılımcılar ayrıca ön görüşme sırasında araştırmanın amaçları, tarihçesi ve parametreleri hakkında bilgilendirilmiştir. Katılımcılar, görüşmelerin ses kaydına alınmasına izin vermedikleri takdirde, araştırmacıların oturum boyunca not alacağı konusunda bilgilendirilmiştir. Katılımcılar ses kaydı yapılmasına izin vermedikleri için veri toplamak amacıyla notlar alınmıştır. Bu çalışmadaki her katılımcı, görüşmeye başlamadan önce, Creswell'in (2007) nitel araştırmalar için önerdiği etik kurallara uygun olarak, araştırmaya katılmakta özgür oldukları, görüşmeyi istedikleri zaman sonlandırabilecekleri ve sorulara istedikleri gibi yanıt verebilecekleri konusunda bilgilendirilmiştir (Patton, 1987). Belirlenen saatlerde görüşmeler katılımcıların işyerlerinde gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler kırk ila altmış dakika arasında sürmüştür.

Geçerlik Güvenirlik

Bu araştırmanın nitel metodolojisinde, geçerlilik ve güvenilirliği sağlamak için çeşitli stratejiler kullanılmıştır:

İç Geçerlilik (İnandırıcılık) için; Her katılımcının görüşmesi yazıya döküldükten sonra katılımcılara bu metinler gösterilmiş ve onların görüşlerini doğrulamaları istenmiştir. Her katılımcı bu süreçten iki kez geçmiştir.

Dış Geçerlilik (Aktarılabilirlik) için; Çalışmanın her aşaması detaylı bir şekilde anlatılarak, araştırmanın sonuçlarının başka durumlara nasıl aktarılacağı açıklanmıştır.

İç Güvenirlik (Tutarlılık) için; Araştırma verileri, birden fazla araştırmacı tarafından incelenmiş ve aralarında anlaşmazlık durumlarını çözmek için panel düzenlenmiştir.

Dış Güvenirlik (Teyit Edilebilirlik) için; Bir uzman, çalışmanın bütüncül bir değerlendirmesini yapmış ve sonuçlara katkıda bulunmuştur. Ayrıca, nihai tema, kategori ve kodları belirlemek için bağımsız bir kodlayıcı ile bir panel düzenlenmiştir.

Bu yöntemler (Noble & Smith, 2015), araştırmanın hem güvenilir hem de başka durumlara uygulanabilir olmasını sağlamak için kullanılmıştır. Her bir strateji, araştırmanın kapsamını ve doğruluğunu artıran bir rol oynamaktadır.

Verilerin analizi

Toplanan veriler için betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analiz yöntemi, verileri önceden belirlenmiş temalar doğrultusunda özetler ve yorumlar. Betimsel analizde, gözlemlenen veya sorgulanan kişilerin görüşlerini güçlü bir şekilde aktarmak için genellikle doğrudan alıntılar kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Verilerin analizinde araştırmanın amacı ve alt amaçları takip edilmiştir. Toplanan veriler kodlanmış ve incelenmiştir. Her bir bölümün önemini belirlemek için her bölümün içinde ilgili kategoriler oluşturulmuştur. Elde edilen veriler analiz edilmiştir. Sonuçlar anlaşılır ve açık bir şekilde sunulmuştur. Verilerden elde edilen bulgular doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Nitel verilerin nihai içerik analizi, verilerin kodlanması ve kategoriler, temalar ve değişkenlerin tablolar halinde bir modele dönüştürülerek yorumlanması tamamlanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde katılımcılardan elde edilen veriler analiz edilerek görüşme formunda yer alan sıralama ile sunulmuştur.

Eğitim politikalarının oluşturulmasında öğretmenlerin katılımının önemine ilişkin değerlendirme

Araştırmacı tarafından geliştirilen olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan 'eğitim politikalarının oluşturulmasında öğretmenlerin katılımının önemine' ilişkin açık uçlu soruya katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesi oluşturulan tema ve kodlar Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Eğitim politikalarının oluşturulmasında öğretmenlerin katılımının önemine ilişkin bulgular

Temalar	Kodlar	f
Öğretmen	Politikaların uygulayıcısı olması	9
Katılımının Eğitim	Sistemin temel unsuru olması	8
Politikalarında	Deneyim	7
Temel Rolü	İletişim ve güven sağlaması	3

Tablo 2 incelendiğinde; eğitim politikalarının oluşturulmasında öğretmenlerin katılımının önemine ilişkin katılımcı görüşlerinin, öğretmen katılımının eğitim politikalarında temel rolü teması altında toplandığı görülmektedir. Öğretmen katılımının eğitim politikalarında temel rolü teması altında; politikaların uygulayıcısı olması, sistemin temel unsuru olması, deneyim, iletişim ve güven sağlaması isimli dört kod bulunduğu görülmektedir. Öğretmen katılımının eğitim politikalarında temel rolü konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine kısaltılarak aşağıda yer verilmiştir;

(K9): "Öğretmenler sürekli olarak eğitim sürecinin içindedir ve onların fikirleri alınmadan yapılan politikalar etkili olamaz".

(K14): "Öğretmenlerin görüşleri, eğitim öğretimin daha tutarlı hale gelmesini sağlayacaktır".

(K23): "Sahada olan öğretmenler, eğitim politikalarını en iyi şekilde yürütebilecek kişilerdir".

(K24): “Öğretmenlerin katılımı ve fikirleri, politikaların uygulanabilirliğini artıracaktır”.

(K8): “Eğitim politikalarının anahtar unsuru öğretmenlerdir”.

(K1): “Öğretmenler eğitimde çok önemli bir faktördür ve katılımları esastır.

(K4): “Eğitim sisteminin temel unsuru öğretmenler olduğundan, onların görüşleri politikada yansıtılmalıdır.”

(K11): “Sınıfta olan öğretmenler, eğitimdeki aksaklıkları ve fazlalıkları en iyi bilenlerdir”.

(K25): “Öğretmenlerin görüşleri, eğitim politikalarının etkili ve uygulanabilir olmasında büyük öneme sahiptir”.

(K21): Öğrenci ile en çok etkileşimde olanlar öğretmenlerdir, bu yüzden görüşleri dikkate alınmalıdır”.

Öğretmenlerin kendi sınıf deneyimlerinden yola çıkarak, eğitim politikalarının uygulanmasında karşılaştıkları zorluklara ilişkin değerlendirme

Araştırmacı tarafından geliştirilen olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan ‘kendi sınıf deneyimlerinden yola çıkarak, eğitim politikalarının uygulanmasında karşılaşılan zorluklara’ ilişkin açık uçlu soruya katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesi oluşturulan tema ve kodlar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Kendi sınıf deneyimlerinden yola çıkarak, eğitim politikalarının uygulanmasında karşılaşılan zorluklara ilişkin bulgular

Temalar	Kodlar	f
Eğitim Politikaların Uygulanmasında Okula İlişkin Zorluklar	Müfredat yoğunluğu	6
	Okul/sınıfın koşulları	4
Eğitim Politikaların Uygulanmasında Okula Dışı Zorluklar	Mevzuata ilişkin zorluklar	4
	Disiplin sorunları	2
Eğitim Politikaların Uygulanmasında Okula Dışı Zorluklar	Plansızlık/Belirsizlik	2
	Velilere ilişkin zorluklar	4
Eğitim Politikaların Uygulanmasında Okula Dışı Zorluklar	Sosyo-kültüre/bölgesel zorluklar	4
	Öğrenciye ilişkin zorluklar	2

Tablo 3 incelendiğinde; öğretmenlerin kendi sınıf deneyimlerinden yola çıkarak, eğitim politikalarının uygulanmasında karşılaştıkları zorluklara ilişkin katılımcı görüşlerinin, eğitim politikaların uygulanmasında okula ilişkin zorluklar ve eğitim politikaların uygulanmasında okula dışı zorluklar olmak üzere iki tema altında toplandığı görülmektedir. Eğitim politikaların uygulanmasında okula ilişkin zorluklar teması altında; müfredat yoğunluğu, okul/sınıfın koşulları, mevzuata ilişkin zorluklar, disiplin sorunları ve plansızlık/belirsizlik isimli beş kod bulunduğu görülmektedir. Eğitim politikaların uygulanmasında okula ilişkin zorluklar konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine kısaltılarak aşağıda yer verilmiştir;

(K5): “Müfredat 9 ve 10. sınıflarda yoğun. Sadeleştirme veya azaltma yapılmalı. Meslek liselerine daha fazla önem verilmeli.”

(K23): “Sınıfların çok kalabalık olması problem.”

(K16): “Müfredat ve mevzuatın sürekli değişmesi, okulların yaygın eğitime dönüşmesi sorunları.”

(K19): “Gereksiz kağıt israfı ve evrak yükü eğitimden uzaklaştırıyor.”

(K18): “Öğrencilerin aşırı konuşması ve öğretmenlerin yaptırım gücünün olmaması sorun.”

Eğitim politikaların uygulanmasında okula dışı zorluklar teması altında; velilere ilişkin zorluklar, sosyo-kültüre/bölgesel zorluklar ve öğrenciye ilişkin zorluklar isimli üç kod bulunduğu görülmektedir. Eğitim politikaların uygulanmasında okula dışı zorluklar konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

(K12): “Öğrencilerin velilerinin fazla müdahalesi.”

(K26): “Eğitim politikaları ailelerin eğitime katılımını teşvik etmeli.”

(K13): “Bölgesel ve kültürel farklılıklar.”

(K11): “Öğrenciler arasındaki sosyo kültürel farklılıklar.”

(K26): “Öğrencilerin farklı öğrenme hızları ve ihtiyaçları uygulamaları zorlaştırıyor.”

Eğitim politikaları belirlenirken öğretmenlerin dikkate alınması konusunda atılması gereken adımlara ilişkin değerlendirme

Araştırmacı tarafından geliştirilen olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan ‘eğitim politikaları belirlenirken öğretmenlerin seslerinin duyulması ve görüşlerinin dikkate alınması konusunda atılması gereken adımlara’ ilişkin açık uçlu soruya katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesi oluşturulan tema ve kodlar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Eğitim politikaları belirlenirken öğretmenlerin dikkate alınması konusunda atılması gereken adımlara ilişkin bulgular

Temalar	Kodlar	f
	Dijital platformlar	10
Öğretmen	Destek hatları ve komisyonlar	4
Görüşlerinin	Çalıştaylar	4
Dikkate	Forumlar ve platformlar	3
Alınmasında	Sendikaların etkinliği	3
Atılacak Adımlar	Anket/Geri bildirim	2
	Temsilciler	1

Tablo 4 incelendiğinde; eğitim politikaları belirlenirken öğretmenlerin seslerinin duyulması ve görüşlerinin dikkate alınması konusunda atılması gereken adımlara ilişkin katılımcı görüşlerinin, öğretmen görüşlerinin dikkate alınmasında atılacak adımlar teması altında toplandığı görülmektedir. Öğretmen görüşlerinin dikkate alınmasında atılacak adımlar teması altında; dijital platformlar, destek hatları ve komisyonlar, çalıştaylar, forumlar ve platformlar, sendikaların etkinliği, anket/geri bildirim ve temsilciler isimli yedi kod bulunduğu görülmektedir. Öğretmen görüşlerinin dikkate alınmasında atılacak adımlar konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine kısaltılarak aşağıda yer verilmiştir;

(K1): “MEBBİS üzerinden portal açılması.”

(K13): “Öğretmenler için görüşlerini ifade edebilecekleri online platformlar oluşturulmalı.”

(K14): “İnteraktif buluşmalar ve öğretmenlerin görüşlerinin alınması.”

(K24): “Öğretmen komisyonları kurulmalı.”

(K12): “Öğretmenler için dilek ve isteklerini iletebilecekleri bir destek hattı.”

(K9): “Bürokratlar, müdürler ve öğretmenlerin katıldığı forumlar düzenlenmeli.”

(K11): “Başarılı öğretmenlerden oluşan kurullar oluşturulup bilgi toplamaları ve bakanlığa iletmeleri.”

(K25): “Eğitim bölgelerinde çalıştaylar düzenlenip öğretmen görüşleri alınmalı.”

(K16): “Eğitim sendikalarının görüşlerinin alınması.”

(K22): “Farklı anketlerle politikaların uygulanabilirliği hakkında oylamalar yapılabilir.”

(K26): “Eğitim politikaları komitelerinde öğretmen temsilcilerinin bulunması.”

Eğitim politikalarının şekillenmesinde öğretmenlerin daha fazla katılımına ilişkin öneriler

Araştırmacı tarafından geliştirilen olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan ‘Eğitim politikalarının şekillenmesinde öğretmenlerin daha fazla nasıl dahil edilebileceğin konusundaki önerilere’ ilişkin açık uçlu soruya katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesi oluşturulan tema ve kodlar Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Eğitim Politikalarının Şekillenmesinde Öğretmenlerin Daha Fazla Katılımı Konusundaki Önerilere İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	f
Öğretmen Katılımı Konusunda Öneriler	Toplantı ve komisyonlara katılım	7
	Dijital platformalar	6
	Çalıştaylara katılım	4
	Sendika ve STK’ların rolü	3
	Süreçlere katılım	3
	İletişim ve geri bildirim	2
	Öğretmen eğitimi	1

Tablo 5 incelendiğinde; eğitim politikalarının şekillenmesinde öğretmenlerin daha fazla nasıl dahil edilebileceğin konusundaki önerilere ilişkin katılımcı görüşlerinin, öğretmen katılımı konusunda öneriler teması altında toplandığı görülmektedir. Öğretmen katılımı konusunda öneriler teması altında; toplantı ve komisyonlara katılım, dijital platformalar, sendika ve STK’ların rolü, çalıştaylara katılım, süreçlere katılım, iletişim ve geri bildirim ve öğretmen eğitimi isimli altı kod bulunduğu görülmektedir. Öğretmen katılımına ilişkin öneriler konusunda görüş ifade eden katılımcılardan bazılarının görüşlerine kısaltılarak aşağıda yer verilmiştir;

(K3): “İlçe milli eğitimden sadece öğretmenlerin yer aldığı komisyon oluşturulup, kararların bakanlığa iletilmesi.”

(K16): “Öğretmenlerin karar alma süreçlerine online veya yüz yüze katılımı, fikirlerinin alınması.”

(K24): “Türkiye genelinde zümreler oluşturulmalı.”

(K26): “Öğretmenlere politika oluşturma sürecinde katılım için profesyonel eğitimler ve etkileşimli forumlar düzenlenmeli.”

(K15): “MEBBİS üzerinden öğretmenlerin görüşlerini belirtebilecekleri bir portal.”

(K4): “Gerçekten istekli öğretmenlerden oluşan kurullar oluşturulmalı, gerçekçi çalışmalarla çalıştay yapılmalıdır.”

(K7): “Çalıştaylar düzenleyerek.”

(K13): “Sendikalar ve STK'lar sürece dahil olabilir.”

(K8): “Her kademedeki öğretmenlerin görüşleri alınarak karar verme sürecine doğrudan dahil edilmeleri.”

(K20): “Öğretmenler, eğitim politikasının şekillenmesinde kilit rol oynar, anketler ve etkileşimli yöntemlerle dahil edilmelidirler.”

Sonuç ve Tartışma

Öğretmen görüşlerine göre eğitim politikalarının şekillenmesinde öğretmenlerin rolü konusundaki görüşlerinin elde edilmesi amacıyla onlara çeşitli sorular yöneltilmiştir. Elde edilen cevaplar incelenmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Eğitim politikalarının oluşturulmasında öğretmenlerin katılımının önemine ilişkin katılımcı görüşleri, öğretmen katılımının eğitim politikalarında temel rolü teması altında toplanmıştır. Öğretmen katılımının eğitim politikalarında temel rolü öğretmenler tarafından politikaların uygulayıcısı olması, sistemin temel unsuru olması, deneyim, iletişim ve güven sağlaması olarak açıklanmıştır. Albaker, (2011) tarafından yapılan çalışmada da öğretmenlerin eğitim politikalarının oluşturulmasındaki rolü üzerine elde edilen görüşler önemli bir vurgu taşımaktadır. Katılımcıların ortak kanaati, öğretmenlerin bu süreçte temel bir rol oynadığı yönündedir. Öğretmenlerin politikaların uygulayıcısı olarak görülmesi, onların sahadaki deneyimlerinin ve pratik bilgilerinin politika oluşturma sürecine katkı sağladığını göstermektedir. Ayrıca, öğretmenlerin sistemin temel unsuru olarak kabul edilmesi, eğitim politikalarının başarılı bir şekilde hayata geçirilmesinde öğretmenlerin etkisinin vazgeçilmez olduğunu ortaya koymaktadır. Pulkkinen, Rääkkönen, Pirttimaa & Jahnuainen (2019) tarafından yapılan çalışmada da deneyim, iletişim ve güven unsurlarının vurgulanması, öğretmenlerin politika oluşturma sürecinde etkili bir iletişim kurarak, kendi deneyim ve bilgilerini paylaşmalarının ne kadar kritik olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, öğretmenlerin eğitim politikalarının oluşturulmasındaki rolü sadece bir uygulayıcı olarak değil, aynı zamanda sistemin temel taşı ve aktif bir paydaşı olarak kabul edilmelidir.

Öğretmenlerin kendi sınıf deneyimlerinden yola çıkarak, eğitim politikalarının uygulanmasında karşılaştıkları zorluklara ilişkin katılımcı görüşleri, eğitim politikaların uygulanmasında okula ilişkin zorluklar ve eğitim politikaların uygulanmasında okul dışı zorluklar olarak iki tema altında toplanmıştır. Katılımcılar, eğitim politikaların uygulanmasında okula ilişkin zorlukları; müfredat yoğunluğu, okul/sınıfın koşulları, mevzuata ilişkin zorluklar, disiplin sorunları ve plansızlık/belirsizlik olarak ifade etmiştir. Eğitim politikaların uygulanmasında okula dışı zorluklar ise velilere ilişkin zorluklar, sosyo-kültüre/bölgesel zorluklar ve öğrenciye ilişkin zorluklar olarak ifade edilmiştir. Wexler, (2017) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin kendi sınıf deneyimlerinden yola çıkarak, eğitim politikalarının uygulanmasında karşılaştıkları zorluklara ilişkin katılımcı görüşleri, eğitim politikaların uygulanmasında okula ilişkin zorluklar ve eğitim politikaların uygulanmasında okul dışı zorluklar olarak iki tema altında toplanmıştır.

Katılımcılar, eğitim politikaların uygulanmasında okula ilişkin zorlukları; müfredat yoğunluğu, okul/sınıfın koşulları, mevzuata ilişkin zorluklar, disiplin sorunları ve plansızlık/belirsizlik olarak ifade etmiştir. Eğitim politikaların uygulanmasında okula dışı zorluklar ise velilere ilişkin zorluklar, sosyo-kültüre/bölgesel zorluklar ve öğrenciye ilişkin zorluklar olarak ifade edilmiştir.

Eğitim politikaları belirlenirken öğretmenlerin seslerinin duyulması ve görüşlerinin dikkate alınması konusunda atılması gereken adımlara ilişkin katılımcı görüşleri, öğretmen görüşlerinin dikkate alınmasında atılacak adımlar teması altında toplanmıştır. Katılımcılar, öğretmen görüşlerinin dikkate alınmasında atılacak adımları dijital platformlar, destek hatları ve komisyonlar, çalıştaylar, forumlar ve platformlar, sendikaların etkinliği, anket/geri bildirim ve temsilciler şeklinde sıralamışlardır. Mykhailyshyn, Kondur & Serman, (2018) tarafından yapılan çalışmada öğretmenler, dijital platformların kullanılmasını önermektedir. Bu platformlar, öğretmenlere ve diğer paydaşlara eğitim politikalarıyla ilgili görüşlerini paylaşma ve etkileşime geçme fırsatı sunabilir. Online platformlar, geniş bir katılımcı kitlesine ulaşma ve zaman ve mekân sınırlamalarını aşma potansiyeline sahiptir. Wexler, (2017) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin görüşlerini dile getirebileceği destek hatları ve komisyonlar oluşturulması önerilmektedir. Bu mekanizmalar, öğretmenlerin sorunlarına çözüm bulma sürecine aktif katılımlarını teşvik edebilir ve onlara destek sağlayabilir. Öğretmen sendikalarının etkin bir rol oynaması, öğretmenlerin toplu olarak görüşlerini ifade etmelerini ve politika oluşturma sürecine müdahil olmalarını sağlayabilir. Sendikalar, öğretmenlerin haklarını savunarak politika oluşturucularla etkili bir diyalog kurabilir.

Eğitim politikalarının şekillenmesinde öğretmenlerin daha fazla nasıl dahil edilebileceği konusundaki önerilere ilişkin katılımcı görüşleri, öğretmen katılımı konusunda öneriler teması altında toplanmıştır. Öğretmen katılımı konusunda öneriler toplantı ve komisyonlara katılım, dijital platformlar, sendika ve STK'ların rolü, çalıştaylara katılım, süreçlere katılım, iletişim ve geri bildirim ve öğretmen eğitimi şeklinde ifade edilmiştir. Wilson, (2006) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin politika oluşturma sürecine doğrudan katılımı için düzenlenen toplantılar ve komisyonlara aktif şekilde dahil olmaları teşvik edilmelidir. Bu platformlar, öğretmenlerin fikirlerini paylaşmalarını, deneyimlerini aktarmalarını ve politika oluşturucularla doğrudan etkileşimde bulunmalarını sağlar. Eğitim politikalarıyla ilgili dijital platformlar, öğretmenlere çevrimiçi olarak görüşlerini paylaşma ve tartışma imkanı sunabilir. Bu platformlar, coğrafi sınırlamalara bağlı kalmadan geniş bir öğretmen kitlesinin katılımını sağlayarak çeşitli görüşlerin dikkate alınmasına olanak tanır. Han, (2013) tarafından yapılan çalışmada politika oluşturma süreçlerine daha fazla öğretmen katılımını sağlamak için şeffaf ve erişilebilir süreçler oluşturulmalıdır. Öğretmenler, bu süreçlere aktif şekilde dahil edilerek politika oluşturma aşamalarına etkin bir biçimde katkıda bulunabilir.

Öneriler

1. Eğitim politikalarının belirlenmesinde öğretmenlerin seslerini duyurmak için interaktif dijital platformlar oluşturulmalıdır. Bu platformlar, öğretmenlere politika önerilerini, deneyimlerini ve görüşlerini paylaşma imkanı sunmalıdır.
2. Öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları rapor edebilecekleri, çözüm önerilerini iletebilecekleri destek hatları ve komisyonlar kurulmalıdır. Bu mekanizmalar, sorunların hızlı bir şekilde ele alınmasını sağlayarak öğretmenlerin güvenini kazanacaktır.
3. Eğitim politikalarının belirlenmesinde öğretmenlerin etkili bir şekilde yer alabilmesi için düzenli olarak çalıştaylar, forumlar ve platformlar düzenlenmelidir. Bu etkinliklerde öğretmenler, politika oluşturucularıyla doğrudan iletişim kurabilir ve görüşlerini paylaşabilir.

4. Sendikaların eğitim politikalarının şekillenmesinde daha etkin bir rol oynaması teşvik edilmelidir. Sendikalar, öğretmenlerin sesini daha güçlü bir şekilde temsil edebilir ve politika süreçlerine daha etkin bir katılım sağlayabilir.
5. Öğretmen görüşlerini daha sistemli bir şekilde toplamak için düzenli anketler ve geri bildirim mekanizmaları kurulmalıdır. Bu mekanizmalar, öğretmenlerin politika uygulamaları hakkındaki deneyimlerini sürekli olarak paylaşmalarına olanak tanır.
6. Öğretmenlere, eğitim politikalarını anlama ve etkileme konusunda daha fazla eğitim verilmelidir. Bu, öğretmenlerin politika oluşturma sürecine daha etkili bir şekilde katılımlarını sağlayacaktır.

Referans

- Albaker, K. (2011). Voices to be heard: What do teachers have to say about the reform of secondary school system in Bahrain?. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 29, 1279-1288.
- Baltacı, A. (2018, 06). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (1), 231-274.
- Baş, T., ve Akturan, U. (2017). *Sosyal bilimlerde bilgisayar destekli nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Ertürk, A. (2019). 2023 Eğitim vizyonu: Sorunlara çare mi?. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 321-345.
- Fullan, M. (2002). The change leaders. *Educational Leadership*, 59(8), 16-21.
- Han, Ç. (2013). Öğretmenlerin işlevsel paradigmaları ve eğitim reformu. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 59-79.
- Kumandaş Öztürk, H. (2019). *Araştırma modelleri ve türleri*. Pegem Akademi.
- Marczyk, G., DeMatteo, D., & Festinger, D. (2005). *Essentials of research design and methodology*. John Wiley & Sons Inc.
- Miller, S. (2003). Analysis of phenomenological data generated with children as research participants. *Nurse Researcher*, 10(4), 68-82.
- Minaz, M., & Dikmen, H. (2019). 2023 Vizyon belgesi ile ilgili olarak okul yöneticilerinin görüşleri. *Turkish Studies - Educational Sciences*, 14(3), 699-722
- Mykhailyshyn, H., Kondur, O., & Serman, L. (2018). Innovation of education and educational innovations in conditions of modern higher education institution. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*, 5(1), 9-16.
- Neyişçi, N., Turabik, T., Feyza, Gün & Kısa, N. (2020). Öğretmen adaylarının perspektifinden Türk eğitim sisteminin sorunları ve olası çözüm önerileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(6), 2257-2270.
- Noble, H. ve Smith, J. (2015). Issues of validity and reliability in qualitative research. *Evidence-Based Nursing*, 18(2), 34-35.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323- 343

- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Interviewing: Principles And Practices, W.C. Brown Publishers. Iowa
- Polatcan, M., & Kılınç, A. Ç. (2018). *Fenomenoloji ve araştırmalarda fenomenolojik yöntem. Eğitim yönetiminde araştırma*. Pegem Akademi.
- Pulkkinen, J., Rääkkönen, E., Pirttimaa, R., & Jahnukainen M. (2019). Principals' views on changes in the provision of support for learning and schooling in finland after educational reform. *Journal of Educational Change*, 20, 137–163.
- Şişman, M. (2010). *Eğitim bilimine giriş* (6. bs.). Pegem Akademi.
- Taş, H., & Kiroğlu, K. (2017). Assessment of the 2017 primary school social studies curriculum according to teachers' views. *Elementary Education Online*, 17(2), 697-716.
- Taş, M. A., Çiçek, H., & Yastioğlu, S. (2019). Misyon, vizyon ve amaçlar bağlamında geleceğe bakış: Mehmet akif ersoy üniversitesi stratejik plan çalışmaları örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 544-562.
- Tosun, F. Ç. (2021). Türk eğitim politikalarında sosyal adalet ve eşitlik. *Anadolu University Journal of Education Faculty*, 5(3), 348-368.
- Tural, N., & Karakütük, K. (1991). Eğitim politikası ve uygulaması. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 15(82), 16-24.
- Türk Dil Kurumu - TDK. (2022). Genel güncel sözlük ve bilim ve sanat terimleri sözlüğü. 19.10.2023 tarihinde <http://www.tdk.gov.tr> mail adresinden erişilmiştir.
- Ülgen, H., & Mirze, S.K. (2010). *İşletmelerde stratejik yönetim*. Beta Yayınları.
- Wexler, P. (2017). *Social analysis of education: after the new sociology*. Routledge.
- Wilson, R. (2006). *Policy analysis as policy advice*, In M. Maron, M. Rein, & R. E. Goodin, (Eds). *The oxford handbook of public policy* (pp. 152-168). Oxford University
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.